



## TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS

# HÍRLAP

A TÁRSADALMI ELLENŐRZŐ TÁJÉKOZTATÓ TÁRSULÁS  
INGYENES KIADVÁNYA. MEGJELNIK BÁTASZÉK, BÁTAAAPÁTI, CIKÓ,  
FEKED, MÓRÁGY, MÖCSÉNY, ÓFALU, VÉMÉND TELEPÜLÉSEKEN

X. ÉVFOLYAM 2. SZÁM  
2020. május

## Fegyelemmel és nyugalommal a vírus ellen



Bátaszéken is leparkolt a koronavírus tesztek végző szűrőbusz, melyben védőruhába öltözött szakemberek fogadták az érkezőket

**TETT TELEPÜLÉSEK** Lapunk legutóbbi számában a járványveszély megkövetelte intézkedésekről adtak tájékoztatást a Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás településeinek polgármesterei. Eltelt másfél hónap. Ez alkalommal az iránt érdeklőtünk, hogy az adott község, illetve város lakossága miként, az együttműködés milyen szintjén élte meg ezeket a jelenleg is tartó, nem könnyű napokat.

### **BÁTAAAPÁTI, Krachun Szilárd:**

– A helybeliek döntő többsége a szükséges nyugodtsággal vette tudomásul a korlátozásokat. Mindenben segítettük a rászorulókat, legyen az gyógyszer kiváltás, avagy vásárlás. Egyébként ennek igénybe vétele nem volt tömeges, ezt a tennivalót a többség családon belül megoldotta és jelenleg is megoldja. Boltunk kellő kínálattal áll a vásárlók rendelkezésére, alap élelmiszerek miatt nem kell más-hová utazni. Mindent összegezve, rendkívüli eset nem történt, panasz sem érkezett hozzám.

### **BÁTASZÉK, dr. Bozsolik Róbert:**

– Higgadtság és fegyelmesség jellemezte az elmúlt másfél hónapot. A bátaszékiek tudomásul vették a korlátozásokat, a központi, avagy helyi döntéseket és azoknak megfelelően szervezték életüket. Bizonyos szigorítások már enyhültek, lehetővé tettük a sport létesítmények használatát és biztosítjuk a vidéki kisvárosokhoz hozzátartozó piac működésének feltételeit is. A családoknak gondot

fordítottak arra, hogy a nagy mozgásigény-nyel rendelkező gyermekek számára programokat szervezzenek, például sok fiatal is láttam a város közeli túra útvonalon.

### **CIKÓ, Molnár Józsefné:**

– Nálunk akadnak külföldi munkáról visszatérő személyek, emiatt volt némi félsz a helybeliekben, de miután semmi baj sem történt, mindenki megnyugodott. A korlátozásokat a lakosság betartja, például a vásárlás csakis maszkban történik, erre már nem is kell külön felhívni a figyelmet. A korlátozások részleges oldása után sok cikói fiatal kihasználja a sport pálya adta lehetőségeket. Családok ülnek kerékpárra és felfedezik a festői környezetet.

### **FEKED, Tillmann Péter:**

– Kezdetben volt némi pánikhangulat, ami mára szinte teljesen megszűnt. Az természetesen újdonságot jelentett, hogy mindenkinek teljesen új életritmust kellett felvennie. Adott esetben ez nem volt egyszerű, de azért a korlátozásokat mindenki nyugalommal, türelemmel viselte. Ezt tették a külföldről hazatért személyek is, vállalták az önkéntes karantént. Most már azt tapasztalom, hogy érthető módon egyre többen igénylik a közösséget. Talán különösen hangzik, de ez az eltelt másfél hónap hozott valami figyelemre méltó jelelenséget is: nálunk is sokan elgondolkodtak azon, hogy mi fontos és mi kevésbé fontos.

### **MÓRÁGY, Glöckner Henrik:**

– Nincs olyan település, melynek lakossága

ne élne meg nehezen a bezártságot. Így van ez nálunk is. A gyermekeknek is otthon kell maradniuk, mindezt tetézi, hogy emiatt sok szülőnek sincs más választása. Mindenesetre azt mondhatom, hogy a lakosság kilencven százaléka maximálisan betartja az előírásokat. A döntő többség megértette, hogy saját, jól felfogott érdekükben kell ezt tennie. Mórág rendelkezik egy nagy előnnyel is: szép erdő van a közelben, jókat lehet ott sétálni, van mozgásterünk.

### **MÖCSÉNY, Krachun Elemér:**

– A lakosság fegyelmestetten eleget tett az előírásoknak. Nem is volt szükség saját hatáskörben hozott rendeletekre. A rászorulókat bátran fordulhattak az önkormányzathoz, mindenki megkapta a szükséges segítséget. Az enyhítéseknek köszönhetően sok minden kezd visszatérni a korábbi kerékvágásába: a gyerekek elmennek a játszótérre, avagy a felnőttekkel együtt túráznak a szálkai tóvidék Mócsényhez tartozó, három hektáros területén.

### **ÓFALU, Bechli Erzsébet:**

– Településünkön gyakorlatilag valamennyi ház rendelkezik udvarral. Ezért a korlátozások betartása nálunk nem jelentette azt, hogy bárki is a négy fal közé kényszerült volna. A külföldi munkából hazajött személyek az előírásoknak megfelelően karanténba vonultak. Vírusos nem volt köztük. Azt azért lehetett tapasztalni, hogy a korábban gyakori rokon látogatások most elmaradtak. Önkormányzatunk az Ófaluért Alapítvánnyal karöltve nyújt segítséget a szociálisan rászorult személyeknek: számukra május hónapban ingyenesen biztosítunk ebédet.

### **VÉMÉND, Szalonna Zoltán:**

– Ebben az elmúlt másfél hónapban akadtak kimagaslóan példamutató személyek, akik minden előírásnak fegyelmestetten eleget tettek. Sokan mentek önkéntes karanténba, előfordult, hogy a teljes család ezt tette. A döntő többség igyekezett betartani a rendelkezéseket, hol kisebb, hol nagyobb sikerrel. Volt és van egy réteg, mely számára ez a mostani időszak afféle főpróba riadónak számít. Látjuk az eredményeket, ugyanígy látjuk az időnkénti hiányosságokat. Utóbbi is fontos, hiszen így legalább tudjuk, hogy hasonló helyzetben mire kell kiváltképp ügyelnünk.



## Szorgos kezek varrták a szájmazkokat

**CIKÓ** Ezerötszáz maszkot készített önerőből Cikó. Az ötlet gazdája a polgármester volt. Molnár Józsefné úgy gondolta, hogy van a községben, lakóiban annyi alkotókészség, belső késztetés és közösségi érzés, hogy képes legyen kellő mennyiségű és megfelelő minőségű szájmazskot készíteni. A falu vezetője jól számított.



Molnár Józsefné és Jánosné Nagy Tünde

– Az egyik nap kitettem a legnagyobb közösségi portálra egy felhívást, melyben erre a tevékenységre kértem a helybelieket – mondta Molnár Józsefné. – Másnap már be is

indult a varrás. A polgármesternek a vártnál is kellemesebb meglepetésben volt része. Ugyanis a rengeteg jelentkező valósággal előirányozta nemcsak anyag adományozással, hanem munkaerejének felajánlásával is. Éppen ezért a számos otthon mellett a művelődési ház is átalakult kisebbfajta szabó-varró műhellyé.

Molnár Tímea a vendéglátásban dolgozik, nincs varrónői képzettsége. Ez azonban egy pillanatig sem akadályozta meg abban, hogy ne jelentkezzen azonnal és örömmel a felhívásra. – Úgy gondoltam, ott a helyem – jelentette ki. – Az anyag méretre szabása volt a feladat, emellett behajlítást, levasalást és a kész maszkok összerakását is vállaltam.

Jánosné Nagy Tünde viszont szakképzett varrónő. Táskavarrógépével állított be a művelődési házba. De mint kiderült, mások is hozták magukkal ezt a hatékony szerkezetet. Az eszközök és a szövetanyagok birtokában az intézmény kezdett egy kisebbfajta varró üzemé alakulni. – Megszerveztük a műveleteket, hogy minden gyorsan és hatékonyan menjen. Afféle szalagrendszer alakítottunk ki, az egészségügyi óvintézkedések betartása mellett – engedett betekintést a szakmai háttérbe Jánosné Nagy Tünde.

Am a szalagrendszer hallatán senki ne gondolja azt, hogy a jelentkező cikói hölgyekre valami monoton elfoglaltság várt. Mindannyian a jó hangulatot, mint jellemző munkahelyi légkört említették első helyen. Az összefogás újabb példájaként cikói asszonyok lángost készítettek a szövettel, tüvel, cérnával szorgoskodó csapatnak, így senki sem maradt éhen.

Az ezerötszáz, kifogástalan maszk nyolc nap munkájának termése. Ez a fegyvertény természetesen ugyancsak felkerült a legnagyobb közösségi portálra.

– Jó olvasgatni az elismerő megjegyzéseket – mondta Molnár Tímea. – Azt, hogy sokan követhető példának tekintik a kezdeményezésünket.

A szájmazskokhoz térítésmentesen juthattak hozzá a helybeliek. A polgármester külön is megköszönte valamennyi résztvevő segítségét.

– Legkevesebben harmincan lehettünk – végzett egy gyors fejszámolást Molnár Józsefné, aki egyébként a szervezésen túl a szabásból is kivette részét. – Ha véget ér a járványveszély, remélem, lesz alkalmunk együtt visszatérni erre a közös munkára. Mely a fontos ezerötszáz maszknál is többet adott számunkra.

– Valóban azt igyekeztünk bemutatni, hogy mennyire fontos a nemzetséghöz való tartozás, ezzel összefüggésben a népviselet – hangsúlyozta Tillmann Péter polgármester. – Azt azért el kell mondanom, hogy hétköznapi napokon nem ezekben az egykori, évszázados öltözékekben járunk. De a népviseletnek nálunk helye van a ruhatárban.

A TrachtTag ez alkalommal is megmozgatta a falut, rengeteg fotót készítettek a helybeliek. Ami a leglényegesebb, ez a kezdeményezés is hozzájárul ahhoz, hogy erősödjön az identitás, már a legfiatalabb korosztály tagjai között is.

A polgármester tájékoztatást adott egy olyan kezdeményezésről is, mely kiváltképp Fekedre vonatkozik. A szülei révén fekedei gyökerekkel rendelkező Wesz Péter író koordinálásával nyelvjárási gyűjtés indult a településen. A gyűjtés célja egy magyar-fekedi-német szótár létrehozása.

– Egy olyan, különleges szótár megalkotására törekszünk, melybe nemcsak a szavak, hanem a hangsúlyok is bekerülnek – mondta Tillmann Péter. – Hajósának és Mórának már ezen a téren van egy-egy hiánypótló kiadványa, mi is hasonlót tervezünk. A jellegzetes nyelvjárás és egyedi szavak, kifejezések megőrzését tekintve ugyan az utolsó pillanatban vagyunk, de átgondolt és szorgalmas munkával most még megmenthetjük múltunk ezen kincsét a jövő számára.

A gyűjtés fő fóruma egyébként a „Közösen a Fekede szótárért” elnevezésű facebook csoport, ahol minden fontos információ megtalálható.

## Bevételeket hozó beruházásokat tervez a polgármester



Krachun Szilárd

**BÁTAAPÁTI** Rendezettségét nyugtázva, sok település örömmel cserélné Bataapátival. Am Krachun Szilárd polgármester szerint vannak még kihasználatlan tartalékok.

– Évente ugyan jelentős összeget kapunk, de azt tájékoztatásra, fejlesztésre és az önkormányzat működésére költhetjük – mondta a polgármester. – Korábban, különböző pályázati megoldásokkal, a lakosság életkörülményeinek közvetlen javítására is volt lehetőség. Ezt a gyakorlatot szeretnénk folytatni. Gondolok itt egyebek mellett a lakáskorszerűsítésre, amely tartalmazhatná

a nyílászárók cseréjét, az épület napellenmel történő ellátását, hőszivattyús fűtést és egyéb energiatakarékos megoldásokat. A polgármester olyan terveket szövöget, melyek megvalósulása újabb tökeinjekciót jelentene a falunak. Hangsúlyozta, hogy egyáltalán nem pénzosztáson gondolkodik, hanem hasznot hajtó beruházásokon.

– A határban ki lehetne alakítani egy naplemparkot – kezdte a felsorolást. – Az áramszolgáltató rendszerbe kötött napenergiából költségvetést erősítő bevételre tehetnénk szert. Azután: vásárolhatnánk a

megyeszékhelyen lakásokat, melyeket bére adhatnánk. Ezekből ugyancsak szép hozamunk lehetne. A befolyt összegekből Bataapátiban például házak korszerűsítését, avagy a lakosság internetellátottságát valószínűsíthetnénk meg. A helyi kisvállalkozások is jelentősebb segítséget kaphatnának.

A polgármester arra is felhívta a figyelmet: a községnek egyrészt nincs közvetlen bevétele a kis és közepes aktivitású hulladéktárolóból, mivel a kezelést végző RHK Kft. közhasznú társaság, így sem iparüzési adó, sem építményadó fizetésének kötelezettsége nem terheli. Másrészt az RHK Kft. tervei szerint Bataapátiba a Püspökszilágyi Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló területéről is érkezene szállítmányok. Mindezek ismeretében már megfogalmazta hivatalos levelét, melyben az eddigi rendszer átgondolását kéri az illetékesektől.

A polgármesternek egyébként van egy klaszikus példája a jó állapota ellenére is újból leaszfaltozott utcáról. Ezzel a példával arra igyekszik rávilágítani a hivatalos fórumokon is, hogy a nukleáris pénzügyi alapról származó, csakis beruházásra fordítható összegek a legnagyobb jó szándék ellenére is teremthetnek kényszerhelyzeteket. Krachun Szilárd számára nem vitás, hogy ezeket a nem csekély összegeket az életkörülmény javítására lenne érdemes átcsoportosítani. Meggyőződéssel vallja, hogy ott sokkal jobb szolgálatot tennének.

A község vezetőjének elképzelése szerint a lakáskorszerűsítés keretében felújított épületeken nagyméretű tábla hirdetné, hogy a beruházás a tárolóval összefüggésben, a nukleáris pénzügyi alapról származó pénzből valósul meg. Ezzel a megoldással a kedvezményezett település életkörülményét is javítana, emellett eleget tenne a tájékoztatás követelményének is.

## TrachtTag és Mundart

**FEKED** „Vegyük fel egy hétköznapon a magyarországi német népviseletünk egy darabját, és tegyük ünneppé egy átlagos pénteket! Idézzük meg őseink emlékét és mutassuk be örökségünket a mindennapokban. Erről szól a TrachtTag, immár hatodik éve.”



A fekedei TrachtTag látványos tablója

Ezzel a javaslatokkal hirdette meg a Magyarországi Német Kulturális és Információs Központ és Könyvtár a magyarországi német népviselet napját. A Zentrum felhívásához a Fulda vidékét ősei hazájának tudó Fekede is csatlakozott. Sokan egyébként nemcsak

felöltözték, de fotókat is készítettek önmagukról. Ezekből a felvételekből egy olyan, képeslaphoz hasonlatos összeállítás, tábló készült, mely szó szerint látványosan mutatja a község ragaszkodását hagyományaihoz.

## Nyolc éves az Atomenergetikai Múzeum

**PAKS** Az Atomenergetikai Múzeum megnyitásának nyolcadik évfordulóját az intézmény rendhagyó módon ünnepelte: a tevékenységét és kísérleteket felvonultató rendezvénnyel készült az atomerőmű üzemi területén.

A múzeum tavalyi éve az 50-es szám bűvöletében telt, hiszen számos, fél évszázaddal ezelőtti esemény köszönt vissza a rendezvényeken: túra az 50 évvel korábban megkezdett atomerőmű-építkezés helyszínén, holdra szállás és űrkutatás a Múzeumok Éjszakáján, sőt Woodstock hangulatát is megidézte az intézmény. A tavalyi év kiemelkedő eredményeit követően – ami a programok sokszínűségében, nemzetközi megkeresésekben, modern kiállítási eszközök fejlesztésében és rekordlátogatottságban nyilvánult meg – a múzeum új kísérletbemutatókkal, rendhagyó programelemekkel indította az új évtizedet.

A megnyitás évfordulójára összeállított programot az atomerőmű üzemi területének egy frekvenciált pontján, az Atomerőmű Tűzoltóság segítségével mutatta be a múzeum: emelőkosaras tűzoltóautóval és sugárnyelkelt járművel, folyékony nitrogénnel, hordóugratással, brutális fizikával kápráztatták el az arra járókat. A természettudományos ismeretterjesztésben hosszú ideje a múzeum mentora Härtlein Károly, a Budapesti Műszaki Egyetem mesteroktatója, aki még izgalmasabbá tette az évfordulós bemutatót.

A múzeum tevékenysége kapcsán elhangzott, hogy az atomenergetika megismertetése mellett olyan ismeretanyagot is biztosít az

intézmény, amelyekről az energiatermelés kapcsán beszélni érdemes: a környezettudatosság, a megújuló energiaforrások, az atomerőművek klímaváltozást csökkentő hatása, az atomerőmű műszaki-innovációs tevékenysége. A mérnöktanpótlás fenntartásának fontossága szempontjából pedig megkerülhetetlenül válik a természettudományos orientáció: a múzeum befogadható módon közelíti a tudományos témákat, felkeltve ezzel a fiatalok érdeklődését.



Az évfordulón látványos szerep jutott a brutális fizikának is  
Fotó: Juhász Luca



# Arcképek négy felvonásban: akik a bizalmat ellenőrzésekkel építik

Általánosan elfogadott nézet, hogy a radioaktív hulladékok kezelésével, tárolásával kapcsolatos szakmai munka csak nagyfokú társadalmi elfogadottság mellett végezhető igazán eredményesen. Ennek biztosítására az e feladatot hazánkban ellátó RHK Kft. megalakulásától kezdve szorosan együttműködik a telephelyei, illetve a nyugat-mecseki kutatás környezetében alakult ellenőrzési és információs célú önkormányzati társulásokkal. A négy társulás tájékoztató és ellenőrző tevékenységében, a társadalmi bizalom elősegítésében fontos szerepe van a lakossági ellenőrző csoportoknak. Munkájukról, terveikről a csoportok vezetőit kérdeztük.



Bagdy László

**Bagdy László**, a bátaapáti Nemzeti Radioaktív Hulladéktároló (NRHT) térségében tevékenykedő Társadalmi Ellenőrző Tájékoztató Társulás (TETT) Lakossági Ellenőrző Csoportjának tavaly ősszel megbízott vezetője:

– Mivel előzőm lemondott, az önkormányzati választások után újjalakult társulás új elnöke engem kért fel, hogy átmeneti időre vállaljam el a csoport irányítását. Mivel évek óta a szakmai segítők vagyok, ez nem okozott gondot, hiszen a tizenhatalakossági ellenőr között egy új tag van, akit szintén évek óta jól ismerek. Ez egy nagyon jól összeszokott csapat, szívesen dolgozom velük. Évente két hivatalos találkozónk szokott lenni, és általában 6-7 alkalommal végzünk telephelyi ellenőrzéseket, de vannak közös szakmai programok is. Legutoljára a Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló (RHFT) tekintetűk meg, mely Püspökszilágy és Kísénémedi települések határában található. Most több tevékenységünk is szünetel a koronavírus járvány miatt. Április 3-án lett volna a sugárvédelmi-sugáregészségügyi továbbképzésünk és az új tag felkészítése, de a járvány-helyzet miatt el kellett halasztani. Igaz, most a beszállítások is szünetelnek, de mire megindulnak, az új ellenőrnek is készen kell állnia. Remélhetőleg a második féléves terveinket már meg tudjuk valósítani. Elsőként a paksi atomerőműbe megyünk majd, hogy megnézzük az ott készülő kompakt hulladékcsoomagokat és azok technológiai elkészítését – a kettős föld alatti tárolókamrától kezdve új hulladékéltelvezési mechanizmust vezetnek be a szakemberek az atomerőmű kis és közepes aktivitású hulladékainak végleges elhelyezésére, mely részleteit tanulmányoznunk kell. Az első tárolókamrát megtöltő betonkonténereket jól ismeri a csoport, hiszen sokat mértünk is ezek közül. Tervben van még idén egy szlovákiai tanulmányút, a Mohi Atomerőmű melletti felszíni kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék-tárolóba. Persze a szokásos évszázó találkozónkat is szeretnénk majd megtartani.

Bagdy László a paksi atomerőműben dolgozott 1986-tól, ahol 1993-tól nyugdíjazásáig a radioaktív-hulladék kezelési osztály vezetője volt. Később az RHK Kft. tájékoztatósi főmunkatársaként folyamatosan részt vett az NRHT telephely-kutatásokkal és építéssel kapcsolatos kommunikációjában is. A paksi atomerőmű Helios-díjasa.



Papp Gizella

**Papp Gizella**, a Nyugat-Mecseki Társadalmi Információs Ellenőrzési és Településfejlesztési Önkormányzati Társulás (NYMTIT) Ellenőrző Bizottságának elnöke:

– Bár a mi térségünkben még hosszú ideig csupán kutatási tevékenység folyik, melynek célja a nagy aktivitású radioaktív hulladék-tároló alkalmasságának szakmai igazolása, a társadalmi kontroll és a tájékoztatás nálunk is fontos az érintett településeken. Ezért folyamatosan figyelemmel kísérjük a munkálatokat. Rendszeresen járunk ki a kutatási területre, és méréseket is végzünk. A szakemberekkel nagyon jó az együttműködés. Az ellenőrző csoportunk négy fős, két új tag került be, az egyik alapító tagunk nyugdíjba ment. A másik tagunk a választások előtt lemondott családi okok miatt. Az új tagunk felkészítése év elején megtörtént. Februárban voltunk háttérsugárgázás-mérésen is, Kővágószőlős, Bakonya, továbbá Hetvehely határában. A munkánkról nem csak képviselőtestületi üléseken, közmeghallgatásokon számolunk be, de nyugdíjas és ifjúsági klubokba, általános iskolákba is elmegyünk, ha igény van rá, nemegyszer e-mailben is van érdeklődés a kutatás fejleményeiről. A járvány miatt most sok mindenre nincs lehetőség, például a márciusra tervezett személyes beszámolóink is elmaradt a tavalyi évről. A társulási ülést, és a szokásos havi összejöveteleinket sem tudtuk megtartani. Bizom benne, hogy a munkatervünkben május-júniusra betervezett sugázmérésekre azért sor kerülhet már, és a kővágószőlősi Zsongorkó Baráti Körrel közösen telephely-látogatást is tervezünk az NRHT-ba vagy az RHFT-be, az RHK Kft. valamelyik telephelyére. Nagyon várjuk a társulás nagyrendezvényét, az őszi Tájékoztató Napot is, ahol az Ellenőrző Bizottság kiveszi részét az előkészítési munkákban, illetve a lebonyolításában. Ezen a nagy létszámú rendezvényen is rendszeresen beszámolok az éves elvégzett munkákról.

Papp Gizella közigazgatási és közgazdasági végzettséggel rendelkezik, több mint 20 éves munkakapcsolatban van az NYMTIT-tel. 2000-tól 2012-ig a Cserkúti körjegyzőség pénzügyi vezetője, majd 2013. április 1-től a Bicsérdi Közös Önkormányzati Hivatal Bodai Kirendeltség jogi osztályvezetője, kirendeltségvezető. Az NYMTIT-ből 3 önkormányzat (Boda, Cserdi-Dinnyeberki) hatósági feladatait látja el. Bár Pécsről jár Bodára dolgozni, büszke rá, hogy ismerik és bizalommal fordulnak hozzá a térség lakosai. Igyekszik mindig és mindenkinek segíteni.



Fülöp János

**Fülöp János**, a paksi Kiegészített Kazetták Átmeneti Tárolójának (KKÁT) környezetében élőket képviselő Társadalmi Ellenőrző, Információs és Településfejlesztési Társulás (TEIT) ellenőreinek vezetője:

– Az előző önkormányzati választások után lettem a tizenkét fős lakossági ellenőrző csoport vezetője. Most októberben a tagoknak több mint fele kicserélődött, és azt kértem polgármestertársaimtól, hogy véleményvezéreket delegáljanak a csapatba. Igaz, hogy a mi térségünkben sokan dolgoznak a paksi atomerőműben, és így elég jól informáltak a települések lakosai, de itt – az atomerőmű, a KKÁT és a Paks II. miatti érintettség okán – a tájékoztatásban különösen szükség van a hiteles, széles kapcsolatrendszerrel rendelkező emberekre. Sajnos az ellenőri feladatok ellátásához szükséges felkészülés most a veszélyhelyzet miatt késedelmet szenved. Amint lehetséges az új bizottsági tagokkal együtt, szakemberek vezetésével egy napos képzésen veszünk majd részt mind a paksi atomerőműben, mind a KKÁT-ban. Ez a régióknak a tudás felfrissítését, az újaknak a sugárvédelmi vizsga megszerzését eredményezi majd, amely ahhoz szükséges, hogy az atomerőmű munkaterületeire beléphessünk, vagy a KKÁT-ban ellenőrzéseket végezhessünk. Mivel dolgoztam az erőműben, tudom, mi az, ami egy ellenőr számára fontos. Ezért kezdeményeztem például a paksi atomerőmű Karbantartó és Gyakorló Központjának látogatását, ahol mindazt meg lehet nézni, ami egy működő atomreaktorba beépítve nem látható. Erre a második félévben kerül majd sor. Ugyanígy fontos lesz, hogy méréseket végezzünk az erőmű vízminta-vételi helyein a Duna-víz hőmérsékletére, illetve a szellőzőrendszer légki-bocsátására vonatkozóan. De két ellenőrzést tervezünk még idén a KKÁT-ban is. Az ellenőrző csoport tagjai között a társadalom szinte minden szegmenséből találunk képviselőket, így az erőmű és a KKÁT biztonságosságát illető tapasztalatainkat széles körben – és persze baráti beszélgetéseken is – meg tudjuk osztani.

Fülöp János huszonkét évig dolgozott a paksi atomerőműben, az atomerőművi berendezések sugármentesítésével foglalkozott. Büszke rá, hogy öt évig részt vett az erőmű építésében is. Tizenöt éve Fadd polgármestere, öt éve pedig a lakossági ellenőrző csoport vezetője.



Misnyovszkiné Tóth Angéla

**Misnyovszkiné Tóth Angéla** a püspökszilágyi Radioaktív Hulladék Feldolgozó és Tároló (RHFT) környezetében működő Izotóp Tájékoztató Ellenőrző Társulás (ITET) ellenőreinek vezetője:

– A mi csoportunk tizenegy fős, mind a tíz község delegált egy tagot, illetve Kísénémediről rajtam kívül van még egy ellenőr. Az önkormányzati választást követően a társaságnak nagyjából a fele új lett, ezért év elején részt vettünk egy szakmai képzésen a püspökszilágyi telephelyen. Ezt követően végig jártuk az üzemet, láttuk a tárolócsarnokot, a forró kamrát, és az új könnyűszerkezetes csarnok belső épületét, az úgynevezett konténmentet is, ami az RHFT biztonságnövelő programjához készült. Ott voltunk a daru beüzemelésén is. Az év elején egy beszállítást ellenőriztünk, márciusban lett volna következő, de az erről szóló értesítő e-mail helyett jött a vírus-helyzet, és a munkánkról szóló éves beszámoló is elmaradt. Remélem, hogy a második félévben megtörténhetnek a beszállítások lakossági ellenőrzései, melyeket az új tagok részvételével tervezünk. Bizom benne, hogy lehetőség nyílik arra is, hogy egy a forró-kamrában végzett műveletsort is élőben láthassunk. Ezt szerintem rajtam kívül, aki régóta vagyok ellenőr, nem sokan láttak. Végezetül pedig szeretnék szakmai utat szervezni Bábaapátiba, az NRHT-ba. Mindezek azért fontosak, mert a mi tapasztalatainkat a radioaktív hulladékok kezelésének, tárolásának biztonságosságáról különböző fórumokon elég sok itt élővel tudjuk megosztani.

Misnyovszkiné Tóth Angéla óvoda-pedagógus, a kísénémedi tagóvoda vezetője. A kijárási korlátozások közepette is dolgozik, három gyerek jár most is az intézménybe, akiknek édesanyja ápolónő, illetve bolti eladó. Az ellenőrző csoport vezetését öt éve vállalta el, mivel munkájából adódóan különösen fontos számára a biztonság.





# Újabb brüsszeli jóváhagyás a Paks II. projekt számára

Az Európai Bizottság jóváhagyta a Paks II. projekttel kapcsolatos terület-előkészítési munkákat is szabályozó kormányrendelet tervezett módosítását. Ennek köszönhetően jövő év elején elkezdődhetnek a beruházás földmunkái. Az első irodaépületek kivitelezése eközben jó ütemben halad.



Süli János miniszter

Megérkezett április végén az Európai Bizottság jóváhagyása, így sor kerülhet a Paks II. projekttel kapcsolatos terület-előkészítési munkákat is szabályozó kormányrendelet módosítására. – Az uniós döntés alátámasztja, hogy a magyar kormány az európai gyakorlatnak és a nukleáris biztonsági előírásoknak megfelelően kívánja módosítani a Nukleáris Biztonsági Szabályzatot – reagált Süli János, a projektért felelős tárca nélküli miniszter. Kiemelte, hogy a módosítás egyedüli célja, hogy a paksi telephelyen az előkészítő földmunkák korábban megkezdődhessenek, így biztosítottak legyenek a folyamatos munkavégzés

feltételei. – A tervezett jogszabálmódosítás nem jelent enyhítést. Az előírásokat, követelményeket nem módosítja, a hatóság felügyeleti jogosítványai nem változnak – húzta alá.

A részleteket illetően Süli János elmondta, hogy a Brüsszel által is jóváhagyott módosítás alapján az engedélyes Paks II. Zrt. a földmunkák engedélyezési eljárását csak három hónappal azt követően kezdheti meg, hogy a létesítési engedély iránti kérelem benyújtásra került a hatóság felé. Ez idő alatt ugyanis az Országos Atomenergia Hivatal értékelni tudja az atomerőművi blokkokra vonatkozó létesítési engedély iránti kérelem alapvető építési sajátosságait, illetve a nukleáris biztonsági előírások alapján azok kapcsolódását a terület-előkészítési munkákhoz. Eszerint várhatóan 2021 elején kezdődhetnek a beruházás földmunkái.

Süli János hangsúlyozta: a magyar kormány felelősen járt el, amikor úgy döntött, hogy a megújulókkal mellett hosszú távon épít az atomenergiára, hiszen ennek köszönhetően áprilisban már több alkalommal is meghaladta a nyolcvan százalékot a szén-dioxid-mentes villamosenergia-termelés hazai részaránya. Kiemelte: a magyar gazdaság hosszú távú versenyképessége szempontjából kulcsfontosságú, hogy a magyar emberek és a hazai vállalkozások olcsó villamos energiához jussanak kiszámítható, tiszta, hazai forrásból. Mindeközben jó ütemben halad a Paks II. Atomerőmű felvonulási területén az első épületek építése az orosz fővállalkozó által meg-

bízott KÉSZ Csoport kivitelezésében. Kettő irodaépület és egy 100 fős konyha és étterem acél vázszerkezete elkészült, folyamatban van, illetve rövidesen befejeződik az épületek tető- és homlokzati paneljeinek szerelése.

A háromszintes, 800 négyzetméter alapterületű fővállalkozói irodaépületben a második szint fölötti földem vasszerelését követően elvégezték a betonozási munkákat. Ebben az épületben az irányító személyzet irodái mellett tárgyalók és konferenciatermek kapnak majd helyet.

Anégysszintes, 880 négyzetméter alapterületű megrendelői irodaépületben megkezdődött az első és második szint fölötti földem trapézlemez-héjszerkezetének szerelése. Az egysszintes, 860 négyzetméter alapterületű 100 fős konyha és étterem épületében pedig megkezdődött az álmennyezetet tartó acél-szerkezet szerelése.

Süli János arra is kitért, hogy rövidesen aláírják az erőmű-beruházási központ kivitelezési szerződését is. Közvetlenül az új blokkok telephelyén a Paks II. Zrt. megbízásából épül majd a 300 fő befogadására alkalmas, 3553 négyzetméteres, kétszintes konténer irodaház a társaság munkatársai részére.



A fővállalkozói irodaépület a felvonulási területen

## Maszkok az önkormányzattól



Dr. Bozsolik Róbert (szemben) Sümegi Józsefnek adta át a védőfelszerelést

**BÁTASZÉK** A város önkormányzata közel ezerkétszáz bátaszéki, idős polgárnak ajánlott fel mosható szájmazskot a koronavírus elleni védekezéshez.

A Monfed Kft. által készített szájmazskokat az önkormányzat dolgozói már el is juttatták a vírus miatt leginkább veszélyben lévő korosztály, a hatvanöt év feletti lakók számára. Ebben a mindenki számára rendkívüli helyzetben a város nemcsak az idősekre figyel. Az érettségiző diákoknak is jutott maszk az elkülönített védekezési keretből. Dr. Bozsolik Róbert, a település polgármestere ötven darab védőfelszerelést adott át Sümegi Józsefnek, a II. Géza Gimnázium igazgatójának. Történt mindez azzal a céllal, hogy erősítsék az érettségire érkező diákok biztonságérzetét.

## Egy telefonfülke új élete



A fülszék, polcán a község házról származó könyvekkel

**ÓFALU** Manapság, amikor mindenki rendelkezik legalább egy mobiltelefonnal, gyakorlatilag technikatörténeti emléket jelent egy-egy korabeli, köztéri telefonfülke.

Így van ez Ófaluban is, ahol azonban új szerepet kapott ez a polgármesteri hivatal előtti, rendeltetését már nem betöltő, de a látképhez hozzátartozó műtárgy. Bechli Erzsébet polgármester elmondta, hogy a fülszék polcára német és magyar nyelvű könyveket helyeztek, a köteteket bárki hazaviheti olvasásra. A község háza adományokból felgyülemlett készletéből a polcot hetente újra töltik. A könyvek mellett újságok bővítik a kínálatot. Bár a kezdeményezést a járványveszély generálta, nem kizárt, hogy ez a teljesen új közművelődési szerep a korlátozások teljes feloldása után is megmarad.

## Iskola, közösség, tanulók járvány idején

**MÓRÁGY** Miként él meg a gyermekek egy kistelepülésen a járványveszélyt, az ebből következő korlátozásokat? Ennek jártunk utána Mórágynon, ahol Mucska Melinda, a helyi általános iskola igazgatója volt segítségünkre. Közreműködésének köszönhetően részben maguk az érintettek, azaz a tanulók, részben pedig a szülők osztották meg észrevételeiket lapunkkal.

Bottyán Csenge 5. osztályos tanuló: – Nagyon sajnálom, hogy ez a helyzet alakult ki és sajnálom az embereket is. Most, hogy itthon tanulok, kicsit nehezebben megy. Anyukámnak a kistesókkal is foglalkoznia kell és velem is... Az eredményes távoktatást sehogy sem képzeltem el, mivel hiányoznak a tanárok. Nagyon szeretném, ha lassan újrakezdődhetne az iskola, anya válláról is levénné a terhet, hiszen most neki sem egyszerű.

Komiáti Jázmin 5. osztályos tanuló: – Hiányoznak a gyerekek, az osztálytársaim, a pedagógusaim. Az ilyenkor javában zajló programok is. Kellene egy kis idő, mire hozzászoktam a digitális oktatáshoz. Van előnye is, hiszen bármikor, bárhol meg tudom oldani a kiadott feladatot. De azért hiányzik a tanáraink magyarázata.

Morvai Zsóka és Grassy Gréta 8. osztályos tanulók: – Nem így képzeltük el utolsó évünket, nem így szeretjük volna tölteni. Mi ösztöndíjasok vagyunk és hiányzik ez a közösség. Sokat gondolunk a korábbi, megszokott mindennapokra. Reménykedünk abban, hogy minél előbb vége lesz ennek a nehéz időszaknak és találkozhatunk az osztályunkkal, a barátainkkal és a tanárainkkal. Reméljük, azért a ballagásunkat valamikor megtarthatjuk, mert szeretnénk ugyanúgy elbúcsúzni, mint az előttünk végzett iskolatársaink.

Megeri Tímea Tünde, szülő, gyermekei 1., 5. és 7. osztályosok: – Először kissé megijedtem, hogy mit is hoznak majd a hétköznapok. De miután napirendet írtunk, kezdünk belezokni. Az átküldött tananyagot érthetően írják le a pedagógusok és magyarázatot is csatolnak. A dolgozatoknál, illetve a számonkérésnél betartatom gyermekeimmel azt, hogy nincs puskázás! Az életben akkor lesznek felelősséggel mások iránt is, ha mi, szülők is azt tanítjuk nekik, hogy ne csaljanak.

Petrovics Katalin, pedagógus az iskolában, gyermeke 5. osztályos: – A mögöttünk lévő bő egy hónap próbára tett diákokat, szülőket és tanárt egyaránt. A járvány terjedésének lassítása érdekében bevezetett távoktatás számos, ismeretlen arcát mutatja mindannyiunknak. Mint szülő, naponta élem meg a vele járó nehézségeket. Részem vagyok ennek a rendszernek pedagógusként is. Számomra a legnagyobb megmértetés a személyes kapcsolatok nélkülségében rejlik.

Szente Rita, szülő, gyermekei 1. és 5. osztályosok: – Egyik pillanatról a másikra mindenkinek felborult a megszokott élete. Kezdetben nehézkesen indult a távoktatás, de most már mindenki belezokott. A diákoknak hiányoznak a társaik, a tanárok, a közös tanórák, hiányzik a sok örömteli pillanat. Most jönnek rá, hogy nem is olyan rossz az iskola.

Bóka Emőke, szülő, alkalmazott az iskolában, gyermekei 5. és 7. osztályosok: – Az óvoda és iskola néma és kihalt. A gyerekek bekényszerültek a négy fal közé, hozzákötve a számítógéphez. Hiányoznak a munkatársak, a gyerekek, a hangzavar az iskolában, a pályán. Hiányzik, hogy a szokásos Mi volt a suliban? kérdésre újra halljam a választ: – Ah... semmi.

## Agrárlogisztikai központ, tervszerűen

**BÁTASZÉK** Bár a koronavírus következményei – a munkaerőhiány és az építőanyagok szállítási nehézségei – hátráltatták a kivitelezők munkáját, ennek ellenére tartani tudják a határidőt.

Ez azt jelenti, hogy hamarosan véglegesen átadják Bátaszék újkori történetének első jelentős beruházását. Az agrárlogisztikai központról van szó, ezen létesítmény révén munkahelyek jönnek létre és megvalósulhat a helyi vállalkozások élénkítése is.

A műszaki átadás mindenesetre rendben megtörtént április 30-án. A kivitelező SZ+C Stúdió Építőipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. ügyvezetője, Czank Géza biztos abban, hogy az 1500 négyzetméter alapterületű létesítmény időre elkészül. Még úgy is, hogy a műszaki átadással egy időben szerelték be azokat az ipari kapukat, melyek szállítási ideje egy hónappal tolódott el a vészhelyzet miatt. A szerződés szerint a műszaki átadást követő tizenöt napon belül még van lehetőség befejezni azokat a munkákat, amelyek a jelenlegi járványállapot miatt maradtak el.

Az üzemeltetővel a város már korábban megkötötte a szerződést, vele folyamatosak az egyeztetések, abból a célból, hogy Bátaszék közvetett módon is segítsen a központ működését. Az elkövetkező időszakban pedig a szükséges műszaki engedélyeztetési eljárások indulnak meg.



Morvai Zsóka színleles tanuló, mostanában így sajátítja el a tananyagot

## Polgármesteri körút

**MŐCSÉNY** A járványveszély óta Mőcsény polgármestere mindig tesz egy kört autójával a faluban. Megáll a porták előtt, és az egészségügyi előírások betartása mellett elbeszélget a kertekben foglalatostkodó helybellekkel. Közérzetükről első kézből szerez információkat.



Müller Róbert közmunkás előírás szerint fertőtleníti a mőcsényi buszmegállót

Miként éli meg a bezártságot egy nagyjából négyezerlélekszámú kistelepülés? – Fegyelmезetten – válaszolt a kérdésre Krachun Elemér. – Nálunk mindenki megértette, hogy otthon kell maradnia. Nem is volt szükség külön rendeletek meghozatalára.

Viszont szükség volt a mindennapi élet megszervezésére. Mőcsény a korlátozások ellenére is képes biztosítani a zökkenőmentes ellátást a rászorulóknak. Főleg az idősebb korosztályról van szó, de ha úgy adódik, bárki igényelheti a segítséget.

– Körútjaimon mindenkit arra biztatok: ha bármi gondja van, szóljon, mert csak úgy tudunk intézkedni – mondta a polgármester. A mőcsényi vegyesbolt reggel fél hattól délután fél ötig tart nyitva. A korlátozások óta a leggyakrabban itt megforduló „vásárló” a falugondnok. Az előre elkészített – a telefonon megrendelt – csomagokért lép be, azokat házhoz szállítja, a pénzt pedig visszaviszi a boltba. Gördülőkényen működik a gyógyszer beszerzése is, azzal a különbséggel, hogy az orvosság Bonyhádról érkezik. Aki pedig ebédet kér, délelőtt már neki is állhat elfogyasztani a bátaapáti óvoda konyhájáról azon melegében Mőcsénybe szállított menüt.

Krachun Elemér nyugtázza, hogy akadnak települések, melyek mostanában biztosítanak maszkokat a lakóknak.

– Mi ezt itt Mőcsényben már rég megtettük – jegyezte meg. – Az önkormányzat ingyenes juttatásaként minden háztartás kapott egy szájmazskot, emellett valamennyi hatvanöt év feletti személy kézfertőtlenítőt is. Ezeket az eszközöket a polgármester vitte ki a házakhoz, ezt az alkalmat is felhasználva a személyes kontaktusra, néhány megnyugtató mondatra. A hivatal fertőtlenítő szert is vásárolt. Ha valaki azt tapasztalja, hogy a mőcsényi vasútállomás és buszmegálló pára felhőbe burkolódik, ne ijedjen meg: a napi fertőtlenítés zajlik.





Péter Istvánné, Juliska néni a születésnapjával

## Juliska néni száz éves

**BÁTASZÉK** Századik születésnapját ünnepelte nemrég a Bátaszéken élő Péter Istvánné, leánykori nevén Kósa Julianna.

Juliska néni 1920 április 4-én született Bonyhádon. Már fiatalon segítette a szüleinek a földön dolgozni, majd cselédként vállalt munkát házaknál. Azután a család Bátaszékre költözött. Juliska néni a bátaszéki tanácsházán irdai munkát végzett, majd férjhez ment és egy lánya született. Felnevelt nyolc állami gondozott gyermeket is, valamennyien saját édesanyjuként szerették. Mivel a korai munkavégzésről nem maradtak hivatalos papírjai, 68 évesen ment nyugdíjba.

Manapság olvasgat – szemüveg nélkül! – és tévét néz. Bár hallása már nem a régi, elméje tiszta, jól emlékszik a régi időkre. Egy gyermeke, egy unokája és egy dédunokája köszöntötte fel a legszűkebb rokonságból, a járványveszély miatt a már jó előre megtervezett, sok vendéget váró ünnepség elmaradt. Dr. Bozsolik Róbert polgármester Juliska néni házának udvarán, kellő távolságból tolmácsolta úgy a maga, mint a miniszterelnök jó kívánságait. A hosszú élet titkáról az ünnepelt annyit mondott, hogy egész életében nehéz munkát végzett és a sors szívós természetével, erővel és kitartással áldotta meg. Ennek köszönhető az, hogy nagy idők tanújaként ma is köztünk van.

## Újabb forrásból meríthet az óvoda



Ritter Imre, Hergert Tamás, Barta Alexandra és Soltész Miklós az Országgház vadásztermében

**VÉMÉND, BUDAPEST** Az Országgház Vadásztermében zajlott le az idei évi nemzetiségi köznevelési intézmények kiegészítő támogatásainak átadása.

Soltész Miklós egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár ünnepi beszédében kiemelten fontosnak és közös feladatnak nevezte a sokszínűség megőrzését. Ritter Imre parlamenti német nemzetiségi képviselő azt hangsúlyozta, a támogatások összege az utóbbi három évben jelentősen

nőtt. Három évvel korábban 80 millió, most pedig 1 milliárd 86 millió forint talált gazdára. A Véméndi Óvoda 16 millió forint juttatásban részesült. Barta Alexandra óvodavezető elmondta, hogy az összeget egyebek mellett bér kiegészítésre és infrastruktúra fejlesztésre, utóbbin belül nevelőszoba kialakítására, mozgásfejlesztő szoba eszközökkel való bővítésére, gyermekbútorok kicserélésére, interaktív tábla, számítógép, valamint mosókonyhai szárítógép beszerzésére fordítják. Az udvarra pedig kerti kutat, napvitorlát és a nebulókat a sérülésektől védő gumiszőnyeget is telepítenek. Bár nem ebben a hónapban, hiszen a támogatás várhatóan nyáron érkezik az intézmény számlájára, így az említett beruházások ekkor kezdődnek el.

Hergert Tamás, a Véméndi Német Nemzetiségi Önkormányzat elnöke mindehhez hozzátette, hogy az óvoda, tekintettel tevékenységére, túlmutat önmagán. A község önkormányzatától a német önkormányzat 2015. szeptember elsején vette át az intézmény fenntartói szerepet és felelősséget. Az elmúlt években a létesítmény korszerűsítéséhez sikeres pályázatok, illetve TETT-es források is hozzájárultak, szolgálva közvetve az egész község gyarapodását is. Hergert Tamás hangsúlyozta, hogy számos nem német háttérű család is ide iratja gyermekét, úgy helyből, mint a környező településekről. A véméndi óvoda ugyanis – mutatott rá az elnök – olyan, jól felszerelt és kiváló szakembergárdával működő intézmény, mely a kor követelményeinek megfelelően, folyamatos fejlődést mutatva képes a német nyelv és kultúra közvetítésére.

## Anyák Napi köszöntés üdvözlőlappal

**MŐCSÉNY** Színpompás virágok fotójával és verssel illusztrált üdvözlőlapot kapott vasárnap reggel valamennyi mőcsényi édesanya házának postaládájába.



Az írásos részben Krachun Elemér polgármester a község képviselő-testülete nevében szeretettel köszöntötte Anyák Napja alkalmából a gyermekeknek életet ajándékozó hölgyeket. A járványveszély előtti időszakban ez a köszöntő személyes volt, a korlátozások miatt most ez a szép gesztus jelezte, hogy a település vezetése nem feledkezett meg az édesanyjakról.

## Óvodai felújítás



A padlózat törmelékének elszállítása

**ÓFALU** A járványveszély miatt az ófalui óvodában is alig van kisgyermek.

Bechli Erzsébet polgármester elmondta, hogy ez az egyébként kedvezőtlen tény legalább azt lehetővé tette, hogy már most tavasszal megtörténjen az intézmény szükséges belső felújítása. Ez azt jelenti, hogy lezajlott a padló csere, megtörtént a tisztító festés és mindenütt végrehajtották a fertőtlenítést.

Emellett az elmúlt hetekben a bölcsődei udvar fejlesztése is megvalósult. Az új kerítésen túl játékokkal, csúszdás mászóvárakkal és mérleghintával is gyarapodott a legkisebbek rendelkezésére álló területet.

## Út, árok, támfal



Meder, terméskő burkolattal

**CIKÓ** A rossz idő miatt az utóbbi években Cikó sorozatos út-, padka-, árok-, partfal- és műtárgykárosodásokat szenvedett el.

Az önkormányzat a mielőbbi helyreállítás érdekében tavalyelőtt szeptemberben vis maior pályázatot nyújtott be az erre a célra létrehozott központi alaphoz. Molnár Józsefné polgármester elmondta, hogy sikerrel jártak, összesen 27 millió 614 ezer forint támogatást nyertek.

A helyreállítási, kivitelezési munkák nyolc helyszínen zajlottak, illetve részben jelenleg is zajlanak. Többek között a temetőhöz vezető út aszfaltburkolatot, a temetői út melletti árok szilárd burkolatot kapott.

A Petőfi Sándor utcát és a Perczel Mór utcát összekötő kis hídnál az elmosott terméskő burkolat helyreállítása történt meg. A falu központjában a patakmederbe harminc méter hosszúságban vasaltbeton-aljzatra épített terméskő burkolatot fektettek a kivitelezők.

A Petőfi Sándor utca 27. szám előtt hat méter támfal épül meg. Az alatta húzódó, zúzott kőves út és árok már elkészült, a műszaki átadás április 28-án zajlott le.